

VÄRLDEN DÄR ALLT ÄNNU INTE HÄNT!

I Mohammeds värld

RIKSTEATERN

90
1933 - 2023

AV MOHAMED EL ABED

MED ALMA ELIASSON GODONOU, SENAIT ALOBEL,
DAVID NORDSTRÖM

LÄRARHANDLEDNING

Lärohandledning för *I Mohammeds värld*

Om lärohandledningen

Denna lärohandledning från Riksteatern är ett stöd för dig som ska besöka föreställningen *I Mohammeds värld* tillsammans med dina elever. Här får du ta del av ett antal förslag till diskussioner, övningar och fördjupat arbete i klassrummet. Handledningen är inte tänkt att genomföras i sin helhet, du väljer helt och hållet själv vilken eller vilka delar som du tycker är relevanta för dig och dina elever.

Lärohandledningen är ett komplement till Riksteaterns skrift *Att öppna nya världar* som mer detaljerat går in på hur barn och unga tar till sig scenkonst och hur du som medföljande vuxen kan skapa en trygg och givande scenkonstupplevelse för eleverna. *Att öppna nya världar* finns på Riksteaterns hemsida (se länk längre fram i handledningen).

Vänliga hälsningar

Riksteatern Barn & Unga

I Mohammeds värld

Handlingen i korthet

Mohammed är 12 år och bor med sin mamma och sina tre systrar. Han är yngst i familjen och ett riktigt charmtroll, enligt systrarna kanske lite väl bortskämd. När hans mamma en dag plötsligt faller ihop och dör i en hjärtinfarkt rämnar syskonens värld.

Eftersom Mohammed inte orkar med smärtan och sorgen väljer han att leva sig in i en egen värld där mamman aldrig har funnits. Ett slags lek uppstår där det som är sant blandar sig med sådant som inte är sant, vilket får konsekvenser som oroar människorna i Mohammeds omgivning.

Regissören har ordet

”Det oväntade är en del av livet”

När jag fick läsa manuset till *I Mohammeds värld* första gången fick jag en klump i halsen. Jag blev plötsligt medveten om att min största rädsla är att mista mina föräldrar.

Denna berättelse handlar för mig inte bara om att följa Mohammed i pjäsen när han försöker hitta verktyg för att lära sig hantera sorgen, utan den har också fått mig att tänka på

hur jag agerar när det oväntade sker och att det är en del av livet.

Jag har tagit mig an denna verklighetsbaserade berättelse med stor respekt och kommer under repetitionsperioden att göra personerna så trovärdiga som möjligt.

I manuset framgår ljudatmosfären tydligt. I föreställningen vill jag återge en rik ljudbild och använda mig av både samtida populärmusik och traditionella marockanska melodier. Musik berör mig på djupet och jag kommer att jobba nära Safoura som komponerar och designar ljudet i föreställningen.

I Mohammeds värld vågar ta upp religion, kultur, språk, förväntningar, samhällsroller, ett segregerat samhälle, psykisk ohälsa och identitetskris. Det låter kanske tungt för en mellanstadiepublik, men jag är övertygad om att elever på mellanstadiet redan handskas med dessa ämnen i verkliga livet.

Tematiken är i grunden sorglig, men jag vill lyfta humorn i situationerna Mohammed och hans systrar befinner sig i. Det är samtidigt viktigt för mig att det som sker på scen ska beröra publiken. Förhoppningen är att eleverna i slutet av pjäsen ska kunna pusta ut och att de ska ha mycket att prata om efteråt.

Chantale Hannouch Rahimi

Regissör

Så här förbereder du dig och eleverna inför föreställningen

Låt eleverna se föreställningen utan att i förväg ha fått uppgifter eller läxor kopplade till föreställningen. Då hamnar själva upplevelsen i fokus vilket blir mer lustfyllt och berikande för eleverna.

Förbered däremot gärna eleverna på de praktiska förutsättningarna inför teaterbesöket, exempelvis bussresa, tider, plats och annan väsentlig information. Genom att berätta vad föreställningen heter och lite kort om vad är för typ av föreställning kan du skapa både trygghet och nyfikenhet inför upplevelsen. Om eleverna är ovana vid teaterbesök kan det också vara bra att prata lite om vad det innebär att vara teaterpublik, exempelvis hur det skiljer sig från att se på film.

Titta gärna igenom ordlistan och handlingen i korthet i denna handledning före föreställningen, för att se om det finns något där som du tror att eleverna behöver veta i förväg för att kunna ta till sig upplevelsen på bästa sätt. Har du elever i behov av extra förberedelse, finns ett särskilt förberedelsematerial tillgängligt digitalt på vår hemsida.

Under föreställningen

Låt eleverna uppleva och engagera sig i scenkonsten utifrån sina perspektiv och förutsättningar. Ibland kan vuxna tolka barns och ungas engagemang som stök, men i de allra flesta fall har föreställningen tagit höjd för att elevernas reaktioner ska kunna rymmas i föreställningsupplevelsen. Samtidigt känner du dina elever bäst och spelar därmed en viktig roll om någon elev skulle agera på ett sätt som inte är acceptabelt. Tänk då på att tillsägelser och hyschanden ibland kan störa minst lika mycket som själva stöket, medan det oftast kan räcka med en hand på en axel. Om du känner dig osäker kan du alltid fråga produktionens turnéledare som också kommer att finnas på plats. Du kan också läsa mer i Riksteaterns skrift *Att öppna nya världar*.

Efter föreställningen

Var generös med tiden efter föreställningen. Låt upplevelsen sjunka in utan stress. Även här är det viktigt att tänka på att alla är olika. Några kommer att vilja berätta direkt vad de tänkte och tyckte medan andra vill fundera för sig själva. Använd stunden efter föreställningen till att lyssna in vilka som verkar vara de spontana reaktionerna. Ett nyfiket och tillåtande klimat gör samtalet lättare och roligare för alla.

Allt sådant kan vara anledning att fånga upp i ett mer strukturerat samtal med hela klassen.

Eftersamtal

Ett samtal kring en föreställning ger plats för fördjupad reflektion kring både de konstnärliga uttrycken och föreställningens tematiska innehåll. Att ge eleverna en möjlighet att gemensamt samtala om sin scenkonst-upplevelse skapar dessutom förutsättningar för dig som lärare att både hitta pedagogiska infallsvinklar, samt fånga upp känslöstämningar och frågor kopplade till föreställningen. Detta går att göra på en mängd olika sätt. Här följer två olika metoder för eftersamtal: En väv av tecken som utgår från de konstnärliga uttrycken, och filosofiska samtal som tar avstamp i föreställningens tematik och innehåll.

Konstnärlig analys – en väv av tecken

1. Beskriv

Det första steget, grunden till analyspyramiden, är att tillsammans beskriva de olika delarna av föreställningen. Detta görs med fördel i form av en minnesrunda där varje elev får nämna en eller flera detaljer från föreställningen. Ni kan också utgå från de olika konstnärliga delarna i föreställningen. Ta hjälp av credlistan på baksidan av handledningen för inspiration. Hjälpt varandra att hålla beskrivningarna fria från värdering och tolkningar. Ju mer utförliga ni är desto mer kommer ni ha att utgå från när ni börjar tolka i nästa steg.

2. Tolka

Vad kan alla dessa saker ni beskrivit vara tecken på? Finns det detaljer som ger ledtrådar om vilken tid som föreställningen utspelar sig i eller om karaktärernas relationer och drivkrafter? Utgå från att alla konstnärliga val som gjorts är medvetna och genomtänkta. Alla tolkningar är välkomna och målet är inte att komma överens om en gemensam ”rätt” tolkning utan att lyfta olika möjligheter och perspektiv.

3. Reflektera

I det sista steget reflekterar ni genom att även använda det egna tyckandet och de egna känslorna kring upplevelsen. Vilka associationer dyker upp? Vilka minnen väcker det till liv? Låt var och en ställa sig frågan: Vad tycker jag om detta? Diskutera vad upphovsmakarna kan ha velat säga med föreställningen, och varför skolan vill att eleverna ska se just denna berättelse. Detta moment kan antingen fortsatt ske i grupp, men kan också göras individuellt. Det viktiga är att eleverna ges en möjlighet att formulera sina tankar om föreställningen, med stöd i det gemensamma samtalet.

- Vänta med värderingar.
- Alla val är medvetna val.
- Utgå från dig själv.

3. Reflektera

2. Tolka

1. Beskriv

Filosofiska samtal

I ett filosofiskt samtal får eleverna diskutera fritt kring ett tema eller en fråga som de själva valt utifrån föreställningen. Om du som lärare vill snäva in på ett specifikt område kan du använda dig av våra exempel nedan.

Exempel på teman och frågeställningar från *Mohammeds värld* att utgå från i ett filosofiskt samtal:

Döden – Vad händer efter döden? Varför dör vi?

Sorg och saknad – Vad är det för skillnad på att sakna någon som dött eller sakna någon som exempelvis flyttat? Ser sorgen olika ut om det är en ung eller äldre människa som dör? Varför reagerar vi så olika på sorg?

Religion och livsåskådningar – Varför måste Mohammeds mamma begravas i ett annat land? Hur kan vi stötta varandra när någon har dött, även om vi har olika tro?

Fantasi och lögn – När övergår en fantasi till att bli en lögn? Hur kan fantasin vara en hjälp och när blir den ett hinder?

Familj – Vad är en familj? Hur kan olika familjer se ut? Vad betyder det att vara en del av en familj?

Filosofiska samtal – så här gör du steg för steg.

1. Gör en minnesrunda (se föregående uppslag), om ni inte redan har gjort det. Eller så kan du som lärare lyfta en specifik händelse eller ett tema från föreställningen.
2. Dela in eleverna i grupper om cirka tre till fem elever i varje. Låt eleverna inom grupperna komma överens om en fråga som de vill diskutera kopplat till föreställningen. Cirkulera bland grupperna och stötta där det behövs. Om en grupp inte hittar en bra frågeformulering går det bra att komma med ett mer tematiskt förslag.

3. Ett förslag från varje grupp skrivs upp på tavlan. Välj en fråga, exempelvis genom röstning, och diskutera i storgrupp. Känner ni er klara med en fråga kan ni välja en ny. Stressa inte utan ge er tid att verkligen gå på djupet med den fråga ni väljer.

4. Reflektera tillsammans om hur det var att samtala på det här sättet.

Mohamed El Abed, manusförfattare:

”Du kan inte lösa allt själv
– det är okej att få hjälp av andra”

Hur kom pjäsen / Mohammeds värld till?

Pjäsen baseras på händelser jag var med om som tolvåring och när min mamma precis hade gått bort. Jag visste inte hur jag skulle hantera all sorg så jag drog mig undan och skapade ett avstånd till mina systrar. Mina erfarenheter berättade jag om redan 2014 i kortdokumentären *Dagen då min mamma dog* för Sveriges Radio och

2017 när jag släppte den amerikanska podcastserien *Secrets* som handlar om familjehemligheter. Därefter fick jag en förfrågan från Riksteatern och blev antagen till teaterresidensprogrammet. Under residenset kunde jag använda mig av fantasin för att skapa en berättelse om en värld där en tolvårig pojke gör allt för att fly från sin sorg.

Hur har det varit att skapa en pjäs utifrån verkliga händelser?

Att skapa pjäsen har varit en helande process för mig, att kunna använda skrivandet för att gå tillbaka till en tid då jag var ung och bara ville glömma. Genom att ha intervjuat mina systrar om den tiden och hur de såg på mig förstår jag mig själv bättre idag och har samtidigt kommit närmare mina systrar. Det har varit ett privilegium att kunna få stanna upp i tiden för att prata om en händelse som förändrade min familj och än idag påverkar oss.

Är det svårt att hitta en balans mellan det personliga och det privata?

När jag skrev de första utkasterna av pjäsen var det jobbigt eftersom de

handlade om den jobbigaste perioden i mitt liv. Med tiden kunde jag ändå finna glädje i att skriva och samtidigt få distans. Mycket av det jag skriver utgår från händelser i mitt liv, vare sig det är en hel idé eller enskilda scener, och det är roligt att kunna addera fantasin till pjäsen.

Vad vill du att besökarna har med sig efter att ha sett pjäsen?

Jag vill att besökarna ska få med sig att sorg kan uttryckas på många olika sätt och hoppas att pjäsen kommer att öppna upp för samtal om detta.

Om du skulle få skicka med något till pjäsens Mohammed inför hans framtid, vad skulle det vara?

Var inte rädd för att stanna upp, känna efter och prata om dina känslor. Du kan inte lösa allt själv och det är okej att få hjälp av andra.

Tematisk fördjupning

När någon har det svårt

Diskussionsövning i mindre grupper:

Låtsas att ni är Mohammeds kompisar, grannar på samma gård eller basketkompisar. Vad gör ni när ni får reda på att Mohammeds mamma dött och att han ska flytta?

Hör ni av er till Mohammed som vanligt? Hör ni av er extra för att kolla så att han är okej? Eller lämnar ni honom ifred?

Vad gör ni när Mohammed inte vill låtsas om det som hänt?

Att börja om på en ny plats

(Denna variant kan antingen göras efter övningen ovan eller parallellt där några grupper gör denna samtidigt som andra genomför den första övningen.)

Låtsas att ni går i Mohammeds nya klass.

Hur tar ni emot Mohammed som ny i klassen? Skulle ni göra något annorlunda om ni visste vad som hänt Mohammed under sommaren?

Vad skulle ni göra när ni märker att Mohammed ljuger om sin familj?

Varför tror ni att han gör så?

Fördjupning: Att vara en bra kompis

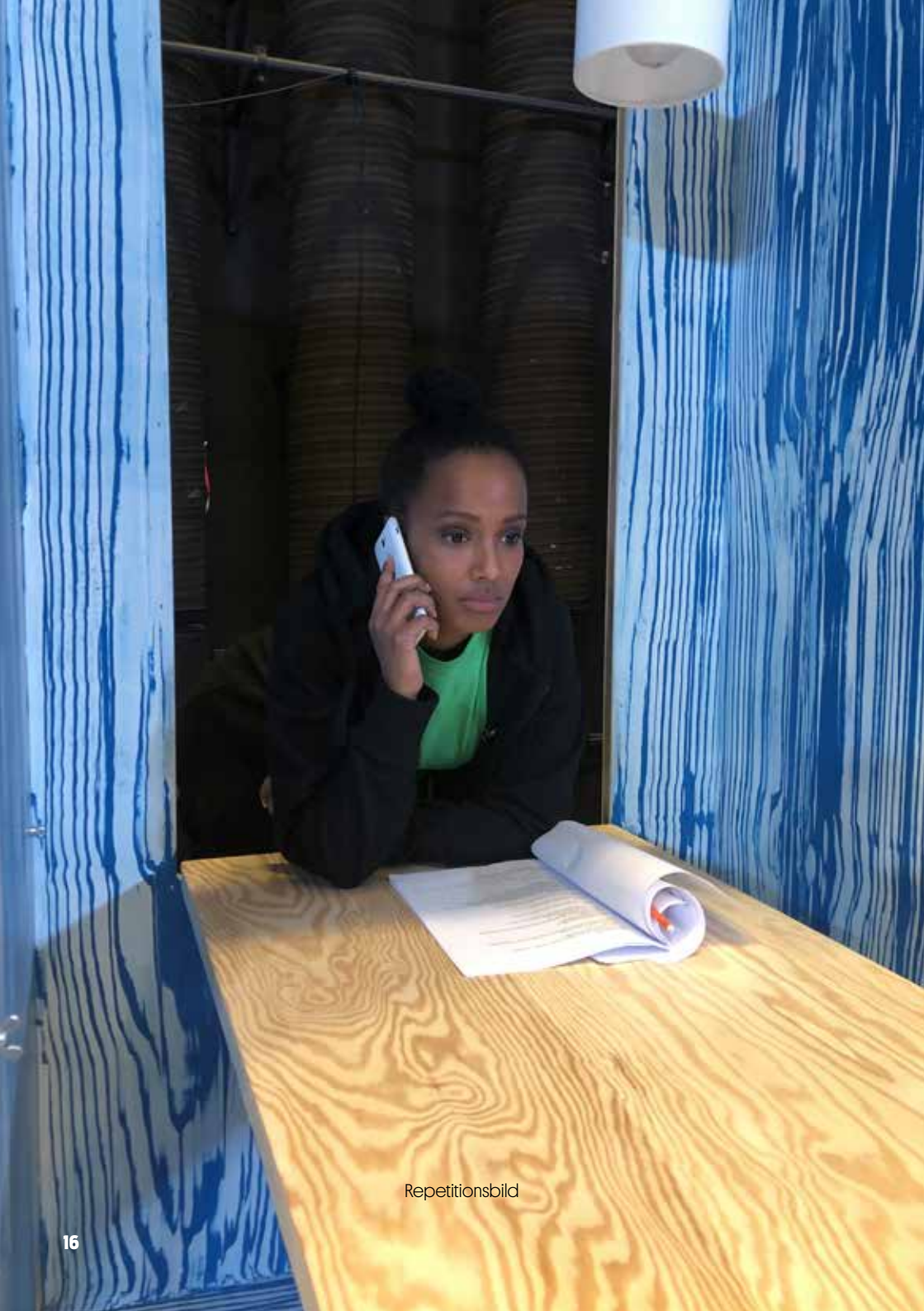
Utifrån dessa övningar kan ni nu ta tillfället att prata tillsammans om hur ni skulle vilja att det var i er klass. Hur fungerar det idag? Utgå från gruppdiskussionerna och skriv upp en lista på saker man kan göra för att stötta en kompis som har det jobbigt och se till så att alla, nya som gamla, känner sig trygga och välkomna i klassen.

Extra fördjupning: Du är inte ensam. Och du har rättigheter

Detta är ett ypperligt tillfälle att lyfta vilken hjälp som finns att få, både genom skolan och på annat håll, för den som mår dåligt eller behöver prata med någon oavsett anledning. Det går även att använda föreställningen och samtalen som avstamp för att prata om barns rättigheter i att vara delaktiga i beslut som rör dem själva. På vilket sätt tillgodoses Mohammeds rättigheter? Tips på vart man kan vända sig och mer material finns i länklistan längre fram i denna handledning.

Repetitionsbild

Repetitionsbild

Ta hjälp av digitalt hjälpmedel!

Riksteatern har tillsammans med Glerups digitala läromedel Clio tagit fram ett utbildningsmaterial för barn och ungdomar, från förskoleklass ända upp till åk 9. Riksteatern vill genom att tillgängliggöra detta material digitalt ge lärare pedagogiska verktyg där barn och ungdomar får fördjupa sin upplevelse och sin kunskap genom att tolka och reflektera.

Materialet består av två aktiviteter, en före föreställningen och en efter föreställningen. Du som lärare kan antingen arbeta med materialet som ett traditionellt läromedel eller låta eleverna själva arbeta direkt i verktyget.

Mer information om Clio och hur du kan arbeta med verktyget hittar du på <https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/digitala-hjalpmedel/>

Rekvisita

Föreställningen och läroplanen

Här nedan följer exempel på delar ur läroplanen som på olika sätt knyter an till innehållet i föreställningen samt innehållet i denna lärarhandledning.

Skolans värdegrund och uppdrag – Förståelse och medmännisklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.

Övergripande mål och riktlinjer – Normer och värden

Skolans mål är att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utveckla en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Kursplanen i religion

CENTRALT INNEHÅLL, ÅK 4–6

Religioner och andra livsåskådningar

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendom, islam och judendom.

Etik och livsfrågor

- Samtal om och reflektion över livsfrågor utifrån elevernas egna tankar och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om vad som är viktigt i livet och olika föreställningar om vad som händer efter döden.

Kursplanen i samhällskunskap

CENTRALT INNEHÅLL, ÅK 4–6

Individer och gemenskaper

- Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer.

- Sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Kursplanen i svenska

ÄMNETS SYFTE

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

CENTRALT INNEHÅLL ÅK 4–6

Texter

- Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Ordlista och förklaringar

BUP	Barn och Ungdomspsykiatri. Hjälper barn och unga med psykiska problem, till exempel depression, ångest eller som riskerar att skada sig själva.
Casablanca	Marockos största stad
Ceremoni	Formaliserad och högtidlig symbolisk handling, ritual
Gravsättning	När en kista eller en urna läggs ned i grav eller annan gravplats, exempelvis minneslund. Att sprida aska räknas också som en form av gravsättning.
Inshallah	Om gud vill
Mefouna	Marockansk maträtt
Psykolog	En person som arbetar med människors psykiska hälsa genom utredning, rådgivning och behandling. För att få kalla sig psykolog krävs också särskild utbildning.
Sed	Vana eller hur man brukar handla och/eller uppföra sig inom en grupp av personer, ofta kopplat till vad som anses vara god moral.
Yani	Slangord, ursprungligen från arabiskan, som bland annat används i betydelsen ”alltså” och ”det betyder”.

Länklista

BRIS – Stöd för barn som behöver någon att prata med:

<https://www.bris.se/for-barn-och-unga/prata-med-oss/>

BRIS – för vuxna om hur man stöttar barn som mist en förälder:

<https://www.bris.se/for-vuxna/bris-guidar/sa-stottar-du-ett-barn-som-mist-en-foralder/>

10 tips direkt från barn till dig som arbetar i skola om att

möta barn i sorg: https://www.randigahuset.se/_files/ugd/61adae_a369ee3693204f6f82536ceb4cad2518.pdf

Korta filmer med berättelser från barn som mist en förälder:

<https://www.randigahuset.se/filmer>

1177 – om sorg hos barn och unga:

<https://www.1177.se/Vasterbotten/barn-gravid/nar-familjelivet-ar-svart/nar-barn-mar-daligt/sorg-hos-barn-och-unga/>

Att gå på teater och dans med barn och skolelever ur Riksteaterns skrift *Att öppna nya världar*: <https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/att-ga-pa-teater-och-dans-med-barn-och-skolelever/>

Mohamed El Abeds kortdokumentär *Dagen då mamma dog*:

<https://sverigesradio.se/avsnitt/476965>

Vi vill tända en gnista i unga hjärtan

Riksteatern Barn & Unga vill inspirera och utmana den unga publiken med den allra bästa scenkonsten. Det gör vi genom att bjuda in unga i våra kreativa processer och låta scenkonsten vara både bångstyrig, motstridig och underhållande.

Vi bjuder in publiken till en magisk värld som den både kan spegla sig i och inspireras av. Scenkonsten ska spraka och tända gnistor i den unga publiken.

Vi arbetar medvetet och konsekvent med att lyfta olika slags berättelser och uttryck. De produktioner vi turnerar med ska möta dagens unga som de komplexa och unika individer de är.

Delaktighet i praktiken

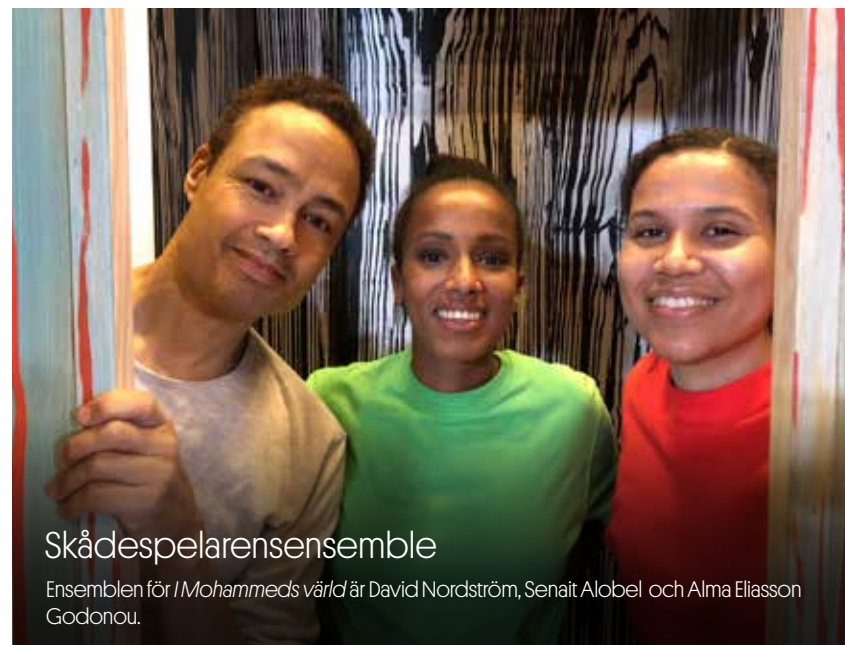
– bli en av våra referensklasser

En referensklass tar del av den konstnärliga processen och tycker till om hela eller delar av en föreställning medan den skapas. På detta sätt är eleverna i högsta grad med och formar föreställningen. Det kan handla om att att läsa manus, tycka till om handling och språk, delta i scenografiworkshop eller se delar ur en föreställning och samtala med regissör och skådespelare. Möten kan ske både fysisk och digitalt. Alla slags klasser i hela landet är välkomna att anmäla intresse.

Läs mer och anmäl ditt intresse här: <https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/bli-en-referensgrupp-eller-provpublik/>

Hjälp oss bli bättre

Vi på Riksteatern är måna om att det pedagogiska material vi tar fram är vad du som lärare och pedagog behöver. Därför ser vi gärna att du delar med dig av dina åsikter om denna lärarhandledning till oss. Vad är bra? Vad fungerar mindre bra? Vad har vi missat? Vi vill veta allt, från det stora till det lilla.

Skådespelarensensemble

Ensemblen för *I Mohammeds värld* är David Nordström, Senait Alobel och Alma Eliasson Godonou.

Turnerande tekniskt team

Det turnerande tekniska teamet för *I Mohammeds värld* är Filip Zätterman [ljus- och ljudtekniker], Signe Veinholt [kostym- och rekvisitatekniker/turnéledare] och Nils Svedhell [scenmästare].

Det är vi som jobbar med *I Mohammeds värld*

Manus **Mohamed El Abed**

Regi **Chantale Hannouch Rahimi**

Scenografi och kostymdesign **Erika Sjödin**

Maskdesign **Anna Olofson**

Ljuddesign **Safoura Safavi**

Koreograf **Eira Fuglstad**

Textdramaturgi **Ninna Tersman, Alexander Charlamov**

Föreställningsdramaturgi **Alexander Charlamov**

Skådespelare **Alma Eliasson Godonou, Senait Alobel, David Nordström**

Scenmästare **Nils Svednell**

Ljus- och ljudtekniker **Filip Zätterman**

Kostym- och rekvisitatekniker samt turnéledare **Signe Veinholt**

Marknadsförare **Ann-Charlotte Kron**

Producent **Jenny Engström**

Redaktion lärarhandledning **Beatrice Sehlin Letfors, Joacim Gustafson,**

Jenny Engström

Konstnärlig ledare, Riksteatern Barn & Unga **Malin Axelsson**

Tack till Ruby Nordström Stangertz för voiceover samt Frida Bagri och Hassan Bagri för hjälp med uttal.

Föreställningen är cirka 50 minuter lång.

Läs mer om *I Mohammeds värld* på riksteatern.se/imohammedsvarld

RIKSTEATERN

Scenkonst som sätter tankar och känslor i rörelse, för alla överallt.

Närmare 38 000 medlemmar skapar möjligheternas scen och öppnar mötesplatser i hela Sverige.

Riksteatern

145 83 Norsborg

Tel: 08-531 991 00

info@riksteatern.se riksteatern.se

RIKSTEATERN

riksteatern.se/imohammedsvarld